

**TASVIRIY SAN'ATNI O'QITISHDA LOYIHA ASOSIDA TA'LIM
TEXNOLOGIYASINING AHAMIYATI**

Abdullayeva Fotima Safar qizi

Navoiy Davlat Universiteti

70110501 – Tasviriy san'at magistratura ta'lim yo'nalishi

1-bosqich magistranti

Annotatsiya: Maqolada tasviriy san'atni o'qitishda loyiha asosida ta'lim texnologiyasining ahamiyati tahlil qilinadi. Tadqiqotda loyiha yondashuvi orqali o'quvchilarning ijodiy fikrlash, muammolarni hal qilish va mustaqil izlanish ko'nikmalari rivojlantirilishi ko'rib chiqiladi. Shu bilan birga, loyiha asosida ta'lim fanlararo integratsiyani ta'minlash, darslarni interfaol va qiziqarli qilish imkoniyatini yaratishi yoritiladi. Maqola natijalari tasviriy san'at darslarida loyiha texnologiyasini samarali qo'llash bo'yicha ilmiy-metodik asos bo'lib xizmat qiladi.

Kalit so'zlar: tasviriy san'at, loyiha asosida ta'lim, interfaol metodlar, ijodiy fikrlash, fanlararo integratsiya, ta'lim samaradorligi, muammolarni hal qilish

Zamonaviy ta'lim tizimida o'quvchilarning ijodiy va tanqidiy fikrlash ko'nikmalarini rivojlantirish dolzarb vazifa hisoblanadi. Shu nuqtai nazardan, loyiha asosida ta'lim texnologiyasi tasviriy san'at darslarida innovatsion pedagogik yondashuv sifatida e'tiborga loyiqdir. Loyiha asosida ta'lim o'quvchilarga nafaqat badiiy bilimlarni egallash, balki o'z ijodiy ishlarini rejalashtirish, tashkil etish va amalga oshirish imkonini beradi.

Tasviriy san'at darslarida loyiha yondashuvini qo'llash jarayonida o'quvchilar mavzuni chuqur o'rganadi, fanlararo integratsiyani his qiladi va ijodiy hamda amaliy faoliyat bilan shug'ullanadi. Shu sababli, mazkur maqolada tasviriy san'atni o'qitishda loyiha asosida ta'lim texnologiyasining ahamiyati, uning pedagogik imkoniyatlari va o'quv jarayonidagi samaradorligi atroflicha yoritiladi.

Loyiha asosida ta'lim texnologiyasi zamonaviy pedagogik yondashuvlar ichida eng samaralilaridan biri hisoblanadi. Tasviriy san'at darslarida ushbu texnologiyani qo'llash o'quvchilarning ijodiy fikrlash, muammolarni hal qilish va mustaqil izlanish ko'nikmalarini rivojlantirishga xizmat qiladi. An'anaviy dars metodlaridan farqli o'laroq, loyiha asosida ta'lim jarayoni o'quvchilarning faoliyatini markazga qo'yadi va ularni faqat bilim oluvchi emas, balki ijodiy subyekt sifatida shakllantiradi.

Loyiha asosida ta'lim jarayonida o'quvchilar mavzu bo'yicha amaliy ishlarni rejalashtirish, loyiha g'oyasini ishlab chiqish va uni turli bosqichlarda amalga

oshirishni o'rganadilar. Masalan, o'quvchilar san'at tarixi yoki mashhur rassomlar ijodi asosida loyiha yaratadi va natijalarni vizual tarzda ifodalaydilar. Shu jarayonda ular kompozitsiya, rang va shakl tamoyillarini amaliy qo'llashni o'rganadi, shuningdek, muammolarni hal qilish, eksperiment qilish va ijodiy yechimlar topish ko'nikmalarini rivojlantiradi.

Loyiha asosida ta'lim o'quvchilarda fanlararo integratsiyani kuchaytiradi. San'at darslari nafaqat badiiy faoliyatni, balki matematika, biologiya, fizika va texnologiya bilimlarini ham o'z ichiga oladi. Masalan, 3D modellash tirish loyihalari orqali o'quvchilar fazoviy fikrlash, geometrik shakllar va nisbatlarni o'rganadi. Ranglar, tuzilish va tabiiy shakllar bilan ishlash esa biologiya va kimyo fanlariga bog'liq ilmiy konseptlarni amaliyotda qo'llash imkonini beradi. Shu tarzda loyiha asosida ta'lim o'quvchilarda ilmiy-tadqiqot va badiiy faoliyatni uyg'unlashtirishga yordam beradi.

Interfaol metodlar loyiha asosida ta'limning samaradorligini oshiradi. Guruh ishlari, munozara, brainstorming va konseptual xaritalar o'quvchilarning ijodiy fikrlashini rag'batlantiradi, ularni o'z fikrini asoslashga va jamoada ishlashga o'rgatadi. Masalan, loyiha ishlari jarayonida o'quvchilar guruh bo'lib turli variantlarni ishlab chiqadi, eng samarali yechimni tanlaydi va uni vizual tarzda taqdim etadi. Bu jarayon o'quvchilarda tanqidiy fikrlashni rivojlantiradi va ularni mustaqil izlanishlarga undaydi.

Raqamli vositalardan foydalanish loyiha asosida ta'limni yanada samarali qiladi. Grafik dizayn dasturlari, animatsiya, 3D modellash tirish va multimedia resurslari yordamida o'quvchilar turli badiiy va ilmiy konseptlarni birlashtiruvchi loyihalar yaratadi. Bu vositalar ijodiy eksperimentlar o'tkazish imkonini beradi, xatolarni tezda tuzatish va turli alternativ variantlarni sinab ko'rishga yordam beradi. Shu bilan birga, raqamli texnologiyalar darslarni qiziqarli va interfaol qiladi, o'quvchilarning texnologik savodxonligini oshiradi.

Loyiha asosida ta'lim jarayonida baholash tizimi ham muhim o'rin tutadi. Elektron portfellar, loyiha taqdimotlari va refleksiv baholash orqali o'quvchilarning ijodiy rivojlanishi kuzatiladi. Bu jarayon o'quvchilarga o'z ishini tahlil qilish, xatolarni aniqlash va natijalarni takomillashtirish imkonini beradi. Shu bilan birga, o'qituvchi individual yondashuvni amalga oshirib, o'quvchilarning rivojlanish darajasini nazorat qiladi.

O'qituvchining roli loyiha asosida ta'limning samaradorligini belgilovchi muhim omil hisoblanadi. O'qituvchi zamonaviy pedagogik metodlarni bilishi, fanlararo integratsiyani amalga oshirishi va ijodiy muhit yaratishi lozim. Shuningdek, u

o‘quvchilarning individual qiziqish va imkoniyatlarini hisobga olgan holda darslarni tashkil etishi, o‘quvchilarning ijodiy va tanqidiy fikrlashini rag‘batlantirishi kerak.

Umuman olganda, loyiha asosida ta’lim texnologiyasi tasviriy san’at darslarini zamonaviy, interfaol va ijodiy jihatdan boy ta’lim jarayoniga aylantiradi. Ushbu yondashuv o‘quvchilarning ijodiy, tanqidiy va amaliy ko‘nikmalarini rivojlantiradi, ularni fanlararo integratsiya asosida yangi bilimlarni amaliyotda qo‘llashga o‘rgatadi. Shu bilan birga, loyiha asosida ta’lim o‘quvchilarni kreativ, mustaqil va raqobatbardosh shaxslar sifatida shakllantiradi.

Tasviriy san’at darslarida loyiha asosida ta’lim texnologiyasini qo‘llash o‘quv jarayonini samarali, interfaol va ijodiy qiladi. Loyiha yondashuvi o‘quvchilarning ijodiy fikrlash, tanqidiy tafakkur, fanlararo integratsiya va muammolarni hal qilish ko‘nikmalarini rivojlantiradi. O‘quvchilar mavzuni chuqur o‘rganib, amaliy faoliyat orqali bilimlarni mustahkamlashadi, loyiha ishlari esa ularni mustaqil va kreativ subyekt sifatida shakllantiradi.

Raqamli vositalardan foydalanish va interfaol metodlarning joriy etilishi loyiha asosida ta’lim samaradorligini oshiradi, darslarni qiziqarli va amaliy jihatdan boy qiladi. Shu bilan birga, o‘qituvchi individual yondashuvni amalga oshirishi, ijodiy muhit yaratishi va o‘quvchilarning qobiliyatlarini rivojlantirishga ko‘maklashishi muhimdir. Umuman olganda, loyiha asosida ta’lim texnologiyasining tasviriy san’at ta’limidagi qo‘llanilishi o‘quvchilarning kreativ, mustaqil va raqobatbardosh shaxslar sifatida shakllanishiga xizmat qiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Shovdirov S.A. Tasviriy san’atni o‘qitishda o‘quvchilarning sohaga oid o‘quv kompetensiyalarini shakllantirish omillari. – Inter Education & Global Study, 2024, №1, s. 8–14.
2. Shovdirov S.A. TASVIRIY SAVODXONLIKKA OID O‘QUV KOMPETENSIYALARNI SHAKLLANTIRISHDA O‘QUVCHILARNI MANTIQUIY VA ABSTRAKT FIKRLASHGA O‘RGATISH. – Евразийский журнал академических исследований, 2023, Т.3, №12, s. 193–196.
3. Shavdirov S.A. Podgotovka budushchikh uchiteley k issledovatel'skoy deyatel'nosti. – Педагогическое образование и наука, 2017, №2, s. 109–110.
4. Abduqodirov A., Begimqulov U. Ta’limda innovatsion texnologiyalar. – Toshkent: Iqtisod-Moliya, 2018.

5. To‘xtayeva D.A. San’at ta’limida kreativ yondashuvlar. – Toshkent: Akademyashr, 2020.
6. Qodirov N.M. Raqamli ta’lim va pedagogik integratsiya. – Toshkent: Fan, 2022.
7. Karimov I.A. Yuksak ma’naviyat – yengilmas kuch. – Toshkent: Ma’naviyat, 2008.